

СІЧ

Надпартійна демократична часопись українських
організацій

м. Олександрівську та його повіту.

Ціна ч. 50 шагів (25 коп.).

Адреса редакції і контори:

Земська Управа, 3-й поверх. Відкрита од 11—2
та 5—8.



Плата за оголошення:

Перед текстом по 75 коп., опісля тексту по 50 коп. за рядок петиту.
З шукаючих праці по 1 карб. за ціле оголошення.

==== Читати треба: „и“ як „ы“, „е“ як „э“, „ё“ як „е“. =====

№ 2.

Неділя 5 травня 1918 року.

№ 2.

На 3-ий день Великодня 7 травня Олександрівське
Т-во Просвіта улаштовує СВЯТО УКРАЇНСЬКОЇ
ПРЕСИ.

Для газети „СІЧ“ потрібні Хронікери, а також розпо-
щики. Звертатись у контору часописі.

Букварі українські продаються у Запорізькому Союзі
кредитових та ощадно-позичкових тов-в (Союз-банк)
Соборна 16. другий поверх.

Ідучи на зустріч біжучій хвилі, зважаючи велике значіння негайної і належної
українізації різних державних і громадянських установ, Олександрівська Учи-
тельська Спілка і Товариство „Просвіта“ улаштовують з 14-го травня місяшні
курси української мови, для урядовців різних інституцій в першу чергу і вза-
галі для всіх громадян державно дорослих.

Платня за курс 25 карб. Заняття будуть вчором.

По скінченню курсів будуть призначені за окрему платню двохтижневі курси
діловодства в різних державних, громадських і приватних установах.

Запис з першого травня приймається в Пушкінській школі, де міститься Учи-
тельська Спілка, від 5 до 7 год. веч.

лунає. „Українці! Українці!“—несеться
в наших окопах. Зворушення огортає
кождог хочеться вирватись туди, кину-
тись собі взаімно в обійми, співати і
плакати з радости, що віднайшли друг
друга.

Ось так ми опізнались.

І так доходили до нас вістки з
близької і далекої України . . .

А потім жах: „Що буде, як одна
воююча сторона захоче наступати?..
Що тоді?..

Довгими днями і ночами непокоїла
нас страшна думка...

Нас скоро забрали з окопів...

Хотівби бути лишні у ріднім селі.
Не тому, щоб тут чув себе чужим між
людьми. І тут і там село одне, у вінку
зелених ланів пишним цвітом завітчалось
І одна мова гомонить і одна пісня
лється. Я хотівби лиш у рідні сторони
радісну вістку нести. Оттак ранком на
Великдень людей стрічаю: „Україна вос-
кресла“—витаю кожного старих дітків.

Тепер люд виходить на свою ниву, під-
носить молитву подяки невмирущій Силі
життя, починає весняну працю.

Столітніми зимами була заклята
наша Ненька-Україна, холодна крига з
півночи прикривала нащемілу болем твою
душу, український народ, держала її в
непривітній темряві. Двоголовий царський
орел пив кров твого серця; пив, а воно
все наново відживало і рвалося до життя;
з яким болем рвалося воно з під окрі-
влених квітків до життя на волю, Ти
знаєш це добре. Довгі часи Ти, україн-
ський народ, рвався не дурно, щоб
увільнитися од тієї неволі. Твої уста не
могли кричати рятунку, бо були закляті
всякими, наказами чи указами, ти мусів
мовчати Ти не міг просити помочи. Ти
не міг, бо навіть невільно Тобі було
сказати своєму катові а як сильно тисне
Тебе. Треба було чекати, поки Сонце
Правди стоїть кригу немилосердно не-
голі.

І вона впала на твою долю...

І от по всім усюдам лунають гімни:

Ідучи на зустріч біжучій хвилі, зважаючи велике значіння негайної і належної українізації різних державних і громадянських установ. Олександрівська Учительська Спілка і Товариство „Просвіта“ улаштувають з 14-го травня місячні курси української мови, для урядовців різних інституцій в першу чергу і взагалі для всіх громадян переважно дорослих.

Платня за курс 25 карб. Заняття будуть вечором.

По скінченню курсів будуть призначені за окрему платню двотижневі курси діловодства в різних державних, громадських і приватних установах.

Завись з першого травня приймається в Пушкінській школі, де міститься Учительська Спілка, від 5 до 7 год. веч.

Громадяне!

Жертвуйте і вписуйтесь в члени Товариства

„КОПІЙКА НА РІДНУ ШКОЛУ“

Гроши треба посилати: Київ, Хрещатик 27. Південний Кооперативний Банк, на біжучий рахунок № 51. Листи посилати: Київ, В. Володимирська, Педагогічний Музей, для Т-ва „Копійка на рідну школу“.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Воскресла, Воскресла.

Воскресла, воскресла... Хай дзвони лунають,

Хай длеться громами по світу луна,
Хай небо, хай сонце, хай зорі співають:
Воскресла, воскресла, воскресла вона.

Воскресла як мрія, оплакана кровю
Згадалась як казка, забута давно,
Вернулася як бранка в свій стан
з хоругвою,

Влетіла як пташка, весною в вікно.
Воскресла, воскресла. Хай душі радіють,
Хай сонця усмішку піймають уста,
І нею всю землю, весь світ обіймають:
Се друге ясне воскресіння Христа.

О. Олесь.

3 Велиководних настроїв.

Торішній Великдень згадую. Ми були тоді у лісі, на краю його і були наши окопи. Сюди прийшли ми з початком марту, а скоро після нашого приходу вибухла у Росії революція. І всі ми наче замерли у викиданні. В душі кожного з нас тежлося питання: „Що принесе революція Україні? І не друге

більш важке: „Чому у нас нема змоги стати поруч братів до боротьби за волю?“ Всіх зір і слух звертався по той бік позиції в вижиданню події, що дали б нам відповідь на всі питання, які томил нас в день і в ночі.

Така подія не приходила. А тимчасом весна зближалась скорим кроком. Стелала в лісі зелені килими і серпанком зеленим верхи дерев вкривала. Вночі неслась таємні згуки по лісі, хтось шептав казку про краще життя на відпавленій землі. А там у горі безодня весняного неба, вкрита яєними зірками.

На позиції тихо. Хто снить втомлений важкою денною працею, другому приходиться сторожити, а ще інший і так заснути не може. Творяться гуртки в окопах, піддаються чарам весняної ночі, війну забувають. З просторів замислення надходить, зі сумерку туга підкрадається. Хтось тихо затягає пієно, і підхоплює гурт і тужні звуки у них несуться.

Та цить! Що се? за ричаю, за тріпотінням перелітцями та сама пієно

Що тоді?..

Довгими днями і почамі непокоїла нас страшна думка...

Нас скоро забрали з окопів...

Хотівби бути нині у ріднім селі. Не тому, щоб тут чув себе чужим між людьми. І тут і там село одно, у вінку зелених ланів пишним цвітом завітчалось. І одна мова гомонять і одна пісня ллється. Я хотівби лиш у рідні сторони радісну вістку нести. Оттак ранком на Великдень людей стрічаю: „Україна воскресла“—вітаю кожного, старих дідів, що панщину тямлять; і тих, що в високих Альпах кров проливали, а тепер пощастилось їм провести Великдень у себе дома; і тих, що з війни каліками до дому вернулись: вітаю жінок, дівчат і малих діток.

„Україна воскресла“ кажу їм це і бачу в їх очах слези радості і гомін юрби чую. „Недаремно ми кров пролили, недаремно кости снів наших і братів розсіяні від Рену аж по границі Персії Кров наша і кости братів наших-дорогий посів, та ще дорожший є плід, що зійшов з посіву.

Во істину Україна воскресла!“

Ось чому хотівби бути нині у себе дома.

Олександрівськ,
май 1918

М. Кметь.

Січовий Стрелець.

ВЕСНА.

Премогутня сила природи цілала нам Весну. На наших очах проміння весняного сонця ростопили намети снігу, злили холодну кригу.

Крила степового вітру допомогли осушити бліде лице землі. Животворне сонечко розірвало холодну ковдру, що огорнуло було нашу землю лютою зимою, збудило, воскресило гіркою долею її приречену душу і усміхнулося до неї.

На його приємний усміх зраділа земля, розвеселилась, наділа на себе різноцвітну одіж з живих оксамитів, з живих брильянтів.

Тими чарами природи тишиться, умирється душа людини, яка мусіла пережити зimu.

вавлених книгів до життя на волю, Ти знаєш це добре. Довгі часи Ти, український народ, рвався не дурно, щоб увільнитися од тієї неволі. Твої уста не могли кричати рятунку, бо була заклія всякими, наказами чи уєзами, ти мусів мовчати Ти не міг просити помічи. Ти не міг, бо навіть невільно Тобі було сказати своєму катові а як сильно тишене Тебе. Треба було чекати, поки Сонце Правди стопить кригу немилосердно неволі.

І вона впала на твою долю...

І от по всім усюдам лунають гимни Твоїє. сили, Твого генія:

„Встане Україна,

Світ правди засвітять,

І поклянуться на волі

Невольничі діти . . .“

„у огні її обраденую збудять“

У сильному огні світової заверюхи Твоєї обідраного, —окраденного духа.. збудило.-оживило Світло Правди. Від того, Світла піднявся ти і скріпив свої живі, сили. Став Ти на своїй землі і в своїй хаті, а від Іх біла повна життя сила і ослілювала тих, що дивилися на неї.

Ти стрічаєш Весну, твоє відродження, Український Народе, Глядиш на твої прекрасні ниви, на богатства твого дому, очищуєш, освіжуєш нездорове повітря в своїй світлиці, де бенкетували Твої гнобителі. . . до твого вуха долітають зі світлих вершків кличі: воля, рівність, любов . . .

А в суперіч цьому оглушує Тебе сильний крик: „де сила-там власть“.

Під таку мелодію Ти не думаєш довго. Не думаєш, бо хвиля не дає думати: збираєш всі свої сили, всі.

І стануть в рядах сини України, оживлені духом славетних предків, як море покрийють Україну.

Міцно укріплять прапор Свободи і стануть на його сторожі сильно.

Ти, Український Народе, спокійнобудеш працювати на своїй ниві в своєму рідному краю, будеш розпоряджатися, ставеш в своїй хаті та „в сім'ї вольній, новій“ привітаєш дні Твоїє Весни...

Січовий Стрелець.

Слова без змісту.

Ота позиція яку зайняла Українська Центральна Рада з часу оголошення четвертого універсалу зовсім непоодобается представникам національних меншостей у нас в Катеринославі; принаймні „Рабочая Борьба“ і „Мисль“ не пропускають ні одного дня, щоб не оловістити своїх читачів про те, яке велике злочинство вробила Центральна Рада і які непевні люде ті українці. Самостійність—це цілком пагана річ і порядному чоловікові про це й думати не лічить. Чому? Тому, що це—шовінізм, і той, хто одстуює інтереси українського трудового народу, інтереси української демократії, той шовініст.

Читаєш такі обвінувачення, починаєш розбиратися в значінні цього обвінувачення і мимоволі приходиш до тієї думки, що зараз де-які слова втратили своє значіння, загубили всякій зміст, а стали пустим звуком, рівно нічого не значущим. Справді, що значать такі слова, як „контр-революціонер“, „буржуй“, „саботажник“ і т. ин., що чуємо й читаємо на протязі останнього року? До кого вони неприкладаються? Послухайте тільки, хто і коли їх вживає, і ви погодитесь, що дійсно вони стали звуками, які зараз втратили свій реальний зміст і значіння. Це тіж самі таємні, ні для кого не зрозумілі слова, якими колись одганяли нечистих духів, щоб не шкодили чоловікові або недавно лякали „замоскворіцькихъ купчихъ“. Чому-ж такими словами не полякати і українців, які сміють думати, що українське населення, що складається з трудового селянства та робітництва, має свої власні інтереси які не можуть цілком зходитися з інтересами неукраїнської людности,—ну, хоч справа освіти або матеріально забезпе-

чення... Чому й до них неприліпити „страшного“ назвища? Ну, й охрестили їх шовіністами; хай не думають, що перш за все їм треба прищувати для українства і по змозі вняснювати справу й інтереси українського відродження! Вони—шовіністи, шкідливі люде—задля чого й задля кого вони шкодять Україні!

Останіми часами Україна придбала собі багато приятелів. Большевики дуже плакали над гіркою долею її над її загибеллю, що наступила зараз-же після проголошення її самостійною державою. Пригадайте оті заклики, з якими вони зверталися до широкіх кол, закликаючи їх до енергійної боротьби з „наймитами“ „разогнаной Центральной Ради“ і „бандами німецькихъ бѣлогвардейцевъ“!. Хібаж це не любовь до України? Яких же більш красномовних доказів ще треба? Тепер такі ж гіркі сльози проливають над тією ж бідною Україною російські меншовики і ес-ери... Дякуємо їм за ласку, за тепле слово, шкода тільки, що справки в недалекому минулому щось инше кажуть...

Українське селянство і робітництво демократичні й українській народ почав сам творити свою долю, долю свого рідного краю, де він забезпечує права всіх національних меншостей; до спільної дружньої роботи на утворенні цієї долі він закликає і всіх, хто живе на території України, яка готова пригріти й приголубити всіх; вона не поділяє їх на синів і пасинків, для неї всі рівні й однакові, а чому не всі вони йдуть разом, то вже лежить на сумління тіх, що так бідкаються на її долю і перешкоджають творчій роботі української демократії.

(Н. Ж.)

В. Степовий.

2) Далше на північ ітима границя Української Народньої Республіки, починаючи від Тарнограду, загальною лінією Білгорай-Щебрешин-Красностав-Пугачів-Радни-Межиріче-Сарнаки-Мельник-Високо-Литовськ-Каменець-Литовськ-Прушани-Вігоньське Озеро.

Подрібно устанавлюватиме границю мішана комісія після етнографічних відносин і з узглядненнем бажань населення.

3) На випадок, якби Українська Народня Республіка мала граничити ще з якою иншою державою з Почвірного Союзу то що до того застерігаються окреми умові.

Стаття III.

Опорожнивання занятих областей почнеться негайно по ратифікації сього мирового договору.

Спосіб переведення, опорожнення і передачі опорожнених областей означать повновласники інтересованих сторін.

Стаття IV.

Дипломатичні і конзулярні зносини між сторонами, що заключують договір, почнуться зараз по ратифікації мирового договору. (Для можливого найбільшого допущення конзулив обох сторін застерігаються окреми умові).

Стаття V.

Сторони, що заключують договір, зрікаються взаємно звороту їх воєнних коштів, себ то державних видатків на провадження війни, як також звороту і воєнних швід, то є тих швід, які повстали для них і їх горожан у воєнних областях через військові зарядження з вклученнем всіх реквізіцій, зроблених у ворожому краю.

Стаття VI.

Воєнні полонені з обох сторін будуть відпущені до дому, хібаб вони схотіли за згодою держави, в котрій вони перебувають, залишитися в її об-

Стаття VII.

Сторони які, заключують договір, прийшли в справі господарських зносин до слідуючої згоди:

I.

Сторони, які заключують договір, обовязуються взаємно завязати негайно господарські зносини і устроїти обміну товарів на підставі слідуючих постанов-

До 31 липня б. р. треба буде переводити взаємну обміну лишків найважливіших сільсько-господарських і промислових виробів для покриття біжучих потреб згідно з оттакими постановами:

а) Кількість та рід витворів, котрих обміну передбачено в попередньому усту, пі, означить по обох сторонах комісія, яка складається з однакової кількості членів з обох сторін і збирається негайно після підпису мирового договору.

б) Ціни витворів при згаданій обмінні товарів означує по взаємній згоді комісія, котра складається з рівної кількості представників обох сторін.

в) Возрахунок відбувається в золоті на такій основі: 1000 німецьких державних марок в золоті, рівні 462 карбованцям в золоті Української Народньої Республіки, а также рівні 462 рублям в золоті бувшого російського царства (1 рубель рівняється 1/15 імперіяла). або 1000 австрійських і угорських корон в золоті Української Народньої Республіки, рівні 393 рублям 78 копійкам в золоті бувшого російського царства (1 рубель рівняється 1/15 імперіяла).

г) Обміна товарів, котрі маот бути уставлені комісією, яка передбачена в уступі „а“, відбувається через державні, або державою контрольовані центральні інституції.

Обміна тих витворів, котрих вище передбачені комісії не означать, відбувається дорогою вільного обороту на підставі тимчасового торговельного договору, котрий передбачається в слідую-

своїми не тільки в Україні, а й в інших країнах Європи. Що українське населення, що складається з трудового селянства та робітництва, має свої власні інтереси, які не можуть цілком зходитися з інтересами неукраїнської людності. — ну, хоч справа освіти або матеріально забезпе-

ченням, то вже повинні бути сумніви тих, хто так бичкається на олово і перешкоджають творчій роботі української демократії.

(Н. Ж.) В. Степовий.

МИРНИЙ ДОГОВІР

між Українською Республікою з одної і Німеччиною, Австро-Угорщиною, Болгарією і Туреччиною з другої сторони.

Тому, що Український Народ в протязу сучасної світової війни проголосив себе незалежним і виразив бажання повернути мирний стан між Українською Народною Республікою і державами, що знаходяться в війні з Росією, постановили правительством Німеччини, Австро-Угорщини, Болгарії і Туреччини заключити мировий договір з правительством Української Народної Республіки; вони хочуть сим вчинити перший крок до триалогого і для всіх сторін почесного світового мира, котрий не тільки має покласти кінець страхіттям війни, але також має вести до повернення дружних відносин між народами на полі політичному, правному, господарському і умовому. В тій цілі до навязання мирових переговорів в Берестю Литовським зібрали ся повновластники вище означених правительств, а саме:

За Правительство Української Народної Республіки Члени Української Центральної Ради:

- Пан Олександр Сєврюк,
- Пан Микола Любинський і
- Пан Микола Левитський;

За Цісарсько-Німецьке Правительство державний секретарь заграничного уряду Цісарський Дійсний Тайний Радник:

Пан Ріхард фон Кільман;

За ц. і к. Спільне Австрійсько-Угорське Правительство Міністер Цісарськ. і Королівськ. Дому і справ за-

граничних Його ц. і к. Апостольського Величества Тайний Радник:

Отгокар граф Чернін фон і цу Худеніц.

За Королівсько-Болгарське Правительство президент міністрів Пан Д-р Василь Радославов, Посол Пан Андрій Тошев, Посол Пан Іван Стоянович, Військовий повновластник Пан Полковник Петро Ганчев, Пан Д-р Теодор Анастасов. За Цісарсько-Отоманське Правительство: Його Величество Великий Везир Талат Паша, міністер справ заграничних Агмед Нессімі Бей, И. В. Ібрагім Гаккі Паша; і по предложенню своїх повновластних, які признано добре і належно виславленими, згодилися на слідуєчі постанови:

Стаття I.

Українська Народна Республіка з одної і Німеччина, Австро-Угорщина, Болгарія і Туреччина з другої сторони заявляють, що воєнний стан між ними покінчений. Сторони, заключуючі договір, рішилися надалі жити взаємно в мирі і дружбі.

Стаття II.

1) Між Українською Народною Республікою з одної і Австро-Угорщиною з другої сторони, оскільки ті дві держави граничитимуть з собою, будуть ті границі, які існували між Австро-Угорською Монархією і Росією перед вибухом війни.

воянних шкід. то с тих шкід. які по встали для них і їх горожан у воєнних областях через військові зарядження з включенням всіх реквізіцій, зроблених у ворожому краю.

Стаття VI.

Воєнні полонені з обох сторін будуть відпущені до дому, хібаб вони схотіли за згодою держави, в котрій вони перебувають, залишитися в її областях, або удатися до иншого краю.

Питання, що стоять з тим у звязку, полагдуються в окремих договорах, передбачених в VIII.

Головна товари, котрі мають бути уставлені в місію, яка передбачена в уступі, які відбуваються через державні, або державною контрольовані центральні інституції.

Обміна тих витворів, котрих вище передбачені комісі не означають, відбувається дорогою вільного обороту на підставі тимчасового торговельного договору, котрий передбачається в слідуєчій II числі.

(Продовження буде).

З МОЇХ СПОМИНІВ.

Давно се було. Ще тоді, як я служив у російськiм війську. А забути се коли небудь годі.

Був осінній, темний вечір.

На небі ні одної зірки.

Дощ не переставав падати.

Ми йшли дорогою, котра була так розізджена, що на кождім кроці нога моя або попадала у глибоку яму повну болота, або на гострий камінь, котрий викочувався з під ноги і я знов брів по коліна... Шивель моя набрала в себе стільки води, що гнітила мене своєю вагою, мішок на спині здавало ся був набитий цеглами і різав мої рамена... Рушниця я вже не годен був тримати рукою, як слід і вона ховзала по мойому плечу і била мене то в ухо, то у потилицю... Але мені було вже все однаково... У густій темряві я міг наткнути ся на чийсь щтик і зостатись без ока, але нічого не міг-би зробити проти сеї небезпеки, бо не то що, як завше кажуть, на три кроки від себе не видно нічого, а палець піднести до ока і то не бачиш! Йшли мовчки, колп-не-коля почуветься то кріпка лайка московська, та грізний оклик:

„Не атставай! Задніє подтянісь!“

І знова тихо і знова чути лиш хльопане під ногами, та шарудіння камінчиків...

Я напружував останні сили і в душі проклинав і війну і тих, хто її вдумав і тих котрих Росія захотіла визволити... І я усміхнув ся, подумавши се...

У голові встали недалекі картини, як наші ослобоняли бідних селян і від корови і від свині, і від усього, що тільки бачили очі. Нараз нога зачепила ся об якусь деревину і я полетів у рів.

Кругом мене підняв ся регіт, але мені так гарно було лежати, так хотіло ся хоч трохи відпочяти, що я ні словом не обзивав ся і дивив ся як побіля мене переходили і зникали в темряві понурі тіні салдатів. Ось уже й останні ряди шезли... Ще один-два з приставших прошлюпали і я зостав ся один.

Я чув, як вода набирала ся мені до чобіт, чув, як стікала з шапки на лице попадала у рот, та не хотів поворохнутися, не хотів нарушити мого спокою, що так солодко розливав ся по всім моім тілі... Закрив очі і легенько задрімав.

Хай вне холодний вітер хай дощ мочить мене, хай!... Мені так, так гар-

но! У голові приходять гадки: Защо се я мушу терпіти?... Відганяю її причі і не хочу про віщо думати... Навіть спати не хоче ся, а так заплющивши очи, лежав-би й лежав...

Минув якийсь час... Стало дуже зимно рука і ноги задубіли, по спині немов щось лазить, у голові стука. Піднімаю голову і роздивляюся кругом... Дошч перестав. На небі кілька зірок виплинуло. Стало не так темно. Вялажу з рова і йду скоро, щоб загіртія ся... Передо мною випляли з тумана якісь чудні костці. Підходжу ближче, село! І як тільки я побачив що се дійсно село, почув я що далі йти нема сили... Мушу зайти, обігріти ся, осушити ся, дещо може попоїсти, добре відпочити, — а тоді вже можна і на здогін йти. — Так роздумавши підходжу до одної хати, де у віконечку видно світ. Коло хати обідрана стодола і якась понура криниця.

Усе так бідно виглядає. — Але душа моя прочувала щось гарне і так весело весело було бачити крізь вузьке віконце світ... Підходжу і стукаю у двері... Мені якось страшно увійти у сю хату і я так несміливо стукаю... Усе село мов вимерло і мій стук проніс ся так голосно і далеко, далеко... Бачу у хаті погасило світло. Стою коло дверей і думаю собі: мов розбійника якого злякали ся... І гірке почуття закрало ся у серце і так важко зробило ся. Чую няч дитини, якийсь тихий гомін... Потім кроки і чийсь старий голос пита мене:

— „Хто там стука?...“

— „Пустіть, кажу, переночувати!...“

Я садат...“

„Ідіть, каже, де инде: У мене дитина хора, та і плячу нема“...

„Пустіть, ради Бога!... Я вам ніякої не зроблю... Пустіть“...

На силу допросив ся. Відомкнули двері і я увійшов у сні. а палі і у

стало чути—чи вбито його, чи до неволі пошав—хто зна!...“

Стара задумала ся. Каганець сумно кидав кроваві відблиски на обличчя старої і на кучеряву головку дитини...

Я покинув істи і ждав коли стара почне далі оповідати. Вона мов здогадала ся, погладила головку онука і почала:

— „Коли прийшло ваще військо, люди з сіл почали тікати геть у гори, та як ішли через наше село, оповідали що ваші козаки роблять... Як вони забирають худобу, хліб, сіно, та все, що тільки можна... Ми були тим дуже налякані і не знали, що нам робити: чи утікати з ними, чи тут остати ся. А незабаром козаки прийшли і до нас у село і якраз у мою хату зайшли. Казали, щоби ми не лякали ся, що вони прийшли нас визволити зпід ярма... А на другий день забрали два коні і корову, тай поїхали, а мені лишили отсю писулю, (дістала з пазухи згорнений у четверо кавалок паперу). Кажуть, старший якийсь буде від села до села їздити, та платити... Я не грамотна, але бачу, що вони дурили мене, бо до сего часу ніхто не питав чи в мене вони забрали що, а навпаки, кождий шукав, чи не зостало ся ще чого у хаті, аби й те забрати... Та ось подивіть ся, коли ви грамотні“...

З тими словами вона подала мені той цікавий документ. Читаю: „Збрали корову і бабу здорову.“—І більше нічого. Я усміхнув ся. Стара запримітила і каже:

— „Так кождий усміхає ся, кому я се покажу.“

— „А як-же вона дочку забрали?“

— „Казали, що треба їм такої людини котра-б їх могла провести лісом, та побачила мою Галю і забрали... Я просила, плакала, руки їм цілувала, бо серце мое не добре чуло,—а вони реготали ся. мов скажеш і казали що їй пі-

— „Ви маму мою забрали, ви тата забили... ні ви вороги наші!...“

— „Та як же я можу бути ворогом тобі, коли я з тобою одною мовою балакаю?“

Степан на хвилю задумав ся і я вже думав, що не знайде, що казати, але він по хвилі усміхнув ся і тихо промовив:

„Я не знаю... Але у школі чув як казали, що вовки іноді овечу шкуру беруть на себе... Може се і ви так?“... і замовк... Мабуть злякав ся.

Скажу отверте, що та відповідь мені дуже гірко відгукнула ся у серці. Не сподівав ся я від такого хлопчика такого розуму. Та я не хотів показати йому того вражіння і балакав далі:

— „Бач, Степане, се все війна робить. Колиб ваші не били ся з нами, того-б не було“...

— „Наші не бють ся, вони, лише боронять ся поки що, але прийде час, як і бити почнуть вас“...

— „За що вони бити нас будуть?“

— „За волю, каже, та за Україну.“

— „Відкіля се ти знаєш? питаю.“

— „Чув, як учителька казала...“

— „А деж теперь вапа учителька?“

— „Нема її.. Забили ваші козаки“...

— „Защож, питаю, забили вони її?“

— Прийшли вони до школи, та й стали з нею жартувати. Хохлушечка! кажуть... Потім знайшли у неї мапу яєусь, папери, та й ще щось... Питали куда наші пішли і чи багато їх було.— Та я докладно не знаю, бо вони щось балакали не по нашому... Бачив лише опісля, як офіцер ваш тупав ногою і кричав що забьє її, коли вона чогось там не скаже. Бачив, як підійшов опісля до неї і щось на ухо казав. Бачив, як вона почервоніла і плюнула йому в лице... А він вихопив щось з кишені, та як бахне!—аж у вухах у

а очей не можу відорвати від того кута. З темряви наче якась постать вияснює ся... Боже, що се?... Так пильно дивить ся на мене, підніма руку, брязкотить наші намисто з дукачами... Сорочка вишита червоними квітками... Мабуть Галя, думаю... Ні, то привиділо ся мені, там нема нічого... То біліє припічок... Але за хвилию знова бачу, наче щось маячить перед очима...

Дівчина якась... А з грудей кров тече... А у вуха, мов хто кричить: „вона не хотіла зрадити... бо вона Українка...“

Господи, що се зо мною?—думаю... А у голові знов пригадує ся: „і верни нам нашу Україну...“

Ні, мабуть я не засну, думаю я і натягаю мовру шинелю на голову.— Але все таки хтось успів перекричати: Вовки беруть на себе іноді овечу шкуру... Може й ви такі“

На другий день рано я попрощався з Степаном і з старою і пішов доганяти своїх.

Сашко.

З ЖИТТЯ ПОВІТУ.

28—29 квітня відбувся з'їзд Олександрівської Повітової Селянської Спілки Головою був Іванченко на з'їзд прибуло 94 представника від 32 волостей

Резолюції з'їзду.

Заслухавши доклади з міст Олександрівський Повітовий З'їзд Селянської Спілки визнаючи, що втручання в наші внутрішні справи союзницького німецького війська, котре веде знов до самої страшної анархії, не можливі і ризикує протестує проти таких втручань. Аби і на далі запобігти такого безладу, постановляєм негайно організувати по всіх волостях повіту вільне козацтво, котре буде організовано волостними са-

... каже, де інше: У мене в-
чина хора, та і плану нема...

... Пустить, ради Бога!... Я вам шко-
ли не можу зробити... Пустить!...

На сяду допросив ся. Відомкнули
двері і я увійшов у сніп, а далі і у
бідну зачаджену хату. Поставив рушницю
коло стіни і упав на лавку, роздив-
ляючись разом навколо стіл, дві лави,
леговиско, ніч...

От і все бідне убране хатини...
Коло стола стояв маленький хлопчина і
з під лоба поглядав то на мене, то на
мою рушницю. За хвилину з сніп увій-
шла і старенька жінка, що то мене не
хотіла у хату пустити.

Довго ми трое мовчали. Стара по-
рала ся коло припечки, хлопчик дивив-
ся якимось грізно на мене, а я мовчав і
спочивав... тілом... Сказав-би душею
й тілом, але то була неправда, бо
душа моя якимось боліла бачучи се все і
наче казала мені: се ти винен...
се ти...

Довго так ми мовчали. Вкінці ста-
ра поставила на стіл миску з бараболя-
ми, квасне молоко, та спорий кавалок
хліба. Я був дуже голодний і їв добре.
Хлопчик все ще мовчки поглядав на
мою рушницю, а стара сіла проти мене,
віддерла ся рукою і почала мало-пома-
ло розмову.

— „Біда тепер, екрязь біда!“

— „Та що робити? Війна!—Озиваю
ся я.

— „Корову забрали, свині забрали,
стодолу розібрали“... Дочку-й ту забра-
ли“...

— „Якто дочку забрали?“—питаю.

— „А так: Прийшли, побачили і
забрали... Нас тут було четверо: я,
дочка моя, чоловік її та отсей хлопчик
онук мій... Та от війна приключила ся
і забрали його батька до поля--і зоста-
ли ся ми сиротами... Спершу листи
хоть деколи мали від нього, а там й не

... А де-де вони дочку забрали?“

— „Казали, що треба їм такої лю-
дини котра-б їх могла провести лісом,
та побачили мою Галю і забрали... Я
просила, плакала, руки їм цілувала, бо
серце моє не добре чуло,—а вони рего-
тали ся, мов скажені і казали що їй ні-
чого не буде.—Та так й докі нема її...“

Стара знов замовкла. Я встав і кіль-
ка разів перейшов ся по хаті. Перед
очима наче хто малював образ Галі: у
сорочці по українському вишитій, у на-
мисті з дукачами...

Де вона тепер? Коні може поздихали,
корову зарізали-та зіли, а Галю?... Тиняю
ся десь між чужими людьми, або з горя
смерть собі заподіяла... А тут мати ста-
ренька і синочок zostали ся... Коли я
подумав про синочка, мені дуже захотіло
ся підійти до того хлопчика, почладити
його кучеряву головку і дещо з ним
побалакати... Підійшов:—

— „А як тебе кличуть хлопчику?“
питаю я тихо, щоб не злякати його.

— „Степан“, відповідає він і дивить
ся на мене своїми ясними, дитячими
очима.

— „А ви, як називаєте ся?“—питаю.

— „Олекса“—кажу я і сідаю коло
него.

— „Так мій батько називав ся—
каже і мабуть згадав у тій хвилі свого
батька, до став рученятами терти очі.

— „А котрий рік тобі?“

— „Літом десять минуло“—каже
гордо.

— „Читати вмієш?“—питаю.

— „Вмію, каже, бо я до школи
ходив.

— „У вашому селі є школа?“

— „Була, каже, але ваші спалили“

— „От, кажу йому,—по війні буде
з тебе добрий козак!... Будеш у нашому
війську служити.“

— „Ні, каже, я до вас не хочу.
Ви не добрі“.

— „Чому кажеш, не добрі?“

... як офіцер ваш тупав ногою і
кричав що забьє її, коли вона чогось
там не скаже. Бачив, як підійшов
офіцер до неї і щось на ухо казав. Ба-
чив, як вона почервоніла і плюнула
йому в лице... А він вихопив щось з
кишені, та як бахне!—аж у вухах у
мене лягнуло. І звалила ся бідна учи-
телька мовчки на землю, а з грудей
червона кров так тече... тече... Аж у
мене слези в очах стали... А козаки
сіли на коні, тай поїхали далі, але
заки вони відїхали, підпалили нашу
школу“...

— „А чому ж учителька не хотіла
їм того розказати?“... Вони її не за-
били-б“...

— „Вона не хотіла зрадити нашого
війська... Вона Українка!“

Степан зівнув і потер кулачком
свої сонні оченята...

Стара постелила мені свіжої соломи,
накрила рядном і казала покласти ся
спати. Каганець сумно блиснув раз,
другий і погас. У куті стало темно.
Я розібрав ся по тихо і ліг на своє
леговиско. Тіло моє так просило від-
диху. Кругом усе затекло і нило-і руки
і ноги і груди і спина... Доносить ся,
наче з далека, шепіт старої: „Пречиста
Мати, Божа, заступи нас... Ісусе, Сине
Божий, помилуй нас...“ А разом з її
голосом чути молодий, приглушений:

„Збережи, Боже, Татка мого... По-
можи там далеко Мамці моїй... прийми
до себе учительку... пішли здоровля ба-
бусі моїй... покарай ворогів наших і
верни нам нашу Україну!“... долітає
до мене з його молитви... Чую, як він
уліг ся і за хвилину по хаті понесло ся
рівне дитяче дихання...

Спи, любий Степане! кажу я про
себе і перевертаю ся на другий бік...
Але у голові моїй стільки різнородних
думок крутило ся, що сон біжить від
моїх очей. А там в куті наче щось во-
рушить ся...

Серце трівожно завмирає у грудях,

... на вузирі сарани союзницького ні-
мецького війська, котре веде знов до са-
мої страшної анархії, не можливі і ри-
шуче протестус проти таких втручань.
Аби і на далі запобігти такого безладя,
постановляем негайно організувати по
всіх волостях повіту вільне козацтво,
котре буде організовано волостними се-
лянськими громадами, куди не прой-
шли б люде з червоною гвардії, бувших
поліцейських жандармів другіх причин-
ків царського уряду. Зауважаем повіто-
вому Комісарові і повітовому Комендан-
ту, аби вони звернулись до німецької
власти с протестом против цих втру-
чан. Крім того аби вони послали укра-
їнське військо и слідчу комісію для
опроса населення і заарештували вино-
ватих, як провокаторів і черносотенців
(Глеклер). Аби Повітовий Комісар
звернувся до всіх волостей управ що
всі повинні підлягати тільки назначен-
ним Українським Правительством особам,
а не самочинним комендантам. З'їзд до-
магається, щоб Повітовий Комісар за-
арештував поміщиків і власників, котрі
явно і скритно під видом українських
гайдамацких військ нападають збройно на
мирних людей, грабують і убивають на-
селення і не дають працювати земель-
ним комітетам.

Заслухавши доклади представників
від Олександрівської Мійської Управи З'їзд
постановив продати весь лишок хліба
Поручь з цим просемо Повітового Ко-
місара всіх заходів аби на всі крамні
товари були встановлені тверді ціни, а
тако-ж аби мійска Продовольча Управа
негайно була перевибрана і українізова-
на.

По сучасному моменту зміст такий:
Вітаючи Українську Центральну Раду і
Раду Народніх Міністрів з оголошен-
ням України самостійною державою ні
від кого не залежною з'їзд вимагає для
оборони своїх прав негайно сформу-
вати регулярну армію і щоб воєний мі-
ністр був українець, людина відповідна
на цю високу посаду.

З'їзд вимагає реформувати всі воєнні організації які підтримують буржуазію і вороже становляться до незалежності України і соціалізму.

3) Особи, які за часів останніх-подій активно виступали в боротьбі против Української Республіки, були обов'язково передані суду і на державні посади не приймалися.

4) Особи які в часі останніх подій активно примали участь в боротьбі за самостійність і добробут України приймати на відповідні державні місця в першу чергу.

Про реорганізацію спілки.

Заслухавши доклада про реорганізацію селянської спілки з'їзд постановляє:

Де немає Коміт. Спільн. по селах там їх організувати, а ці Комітети повинні подбати про організацію усього селянства. В тих містах де Ком. не відповідають своєму призначенню, то такі Комітети перевибрати.

Добавка: „вносяться побажання про участь інтелігенції в роботі Сел. Спільн. по селах“.

З'їзд злож. нах. деп. в Українські Установчі Збори, котрий охоплює з усіх сторін життя и вимоги демократії.

3 Життя земства.

30-го квітня відбулась парада Повітової Земської Управи з завідуючими всіх відділів Управи.

Обговорювалось питання про необхідність скликати з'їзд председателів волосних земських управ для вирішення ріжних справ земського життя.

Кожний відділ памінив багато питань, які буде обговорено на з'їзді між иншим намічено:

Довести до відомости председателів волосних управ про негайне збирання земських податків (налогів), звернути увагу на заходи відносно попередження

Місцеве життя.

Свято в українській школі.
у неділю 28/15 квітня відбулося урочисте свято у першій українській народній школі м. Олександрівська.

Свято було урочистим і через те, що ним кінчався перший шкільний рік і що воно було присвячене пам'яті

Т. Р. Шевченка

В присутності батьків, запрошених гостей - представників військової і громадянської влади просвітних товариств, учителських українських та російських організацій, соціалістичних партій і галицьких українських Січових Стрільців було виконано літературно-вокальний програм свята дітьми першого і другого відділів школи.

Приймаючи на увагу те, що технічно школа була обстановлена зле, що шкільний рік почався пізно, тяжкі політичні події, що шкодили нормальному вченню, треба сказати, що рік цей дав добрі наслідки і що далі школа стане на добру путь.

Виконання дитворою віршів Шевченка і присвячених його пам'яті справили гарне враження на гостей.

Після програму були виголошені промови представниками, в яких закликалось до праці і будівництва народньої школи.

Приємно було слухати, як промляв до діток галичанин-стрілець, що після довгого тяжкого походу завітав послухати, чому вивчилися наддніпрянські дітки.

28 Квітня н. с. відбулись загальні збори Вчительської Спільни ухвалили:

- 1) Відкриття з 14 травня н. с. курси Української мови и курси грамоти
- 2) Послати представника в Київ на з'їзд. Всеукраїнської Учительської Спільни
- 3) Послати одного представника в Шкільну комісію Мійської Думи і одного

О П О В І Щ Е Н Н Я.

Довожу до відома широкі верстви населення, а також всі урядові інституції, органи місцевого самоврядування, політичні і професійні організації, що з наказу п. Міністра Внутрішніх Справ в Катеринославі організована філія інформаційного бюро Міністерства Внутрішніх Справ, котре становить своїм завданням освіднення широких кол населення про політичне і економічне становище в краї, про діяльність парламенту Української Народної Республіки—Центральної Ради і її уряду—Ради Народніх Міністрів.

Всі делегації і окремі особи прибуваючі до Катеринослава по тим чи иншим справам запрошуються звертатися до бюро за одержанням ріжних законів закопопроектів, відозв і иншої літератури, а також поінформувати проте, що робиться на місцях.

Загальна канцелярія і склад міститься по Проспекту на розі Ново-Дворянської вул. (буд. бувшого Губернського Правління). Праворуч на 1 поверсі. Прийом від 10 до 2 годни. щоденно крім свят,

Завідуючий інформаційним бюро Міністерства Внутрішніх Справ.
Сергійко.

До редакції звертаються члени Т-ва Охотників зскаргами на те, що у них під час тусу повідбирали рушниці для полювання (охоти), у де котрих одібрані навіть і свідоцтва на право удержання цих рушниць. Коли вони звернулися до п. Повітового Коменданта з проханням вернути ці рушниці, Комендант відповів, аби звернулися до окремих штабів, а ті заявили, що рушниці віддані в штаб Коменданта. Так і незнайшли своїх рушниць скаржники.

Один громадянин заявив, що в нього одібрано кремійного пістоля, яким йому достався від діда—прадіда, і цього пістоля він не міг получати назад.

Хоч і трудно заводити лад після большевицької розрухи і занепаду дисципліни серед людей, які стоять навколо Коменданта, але, приймаючи на увагу необхідність авторитету для української демократичної влади, треба вжити всіх заходів, аби менш приходилось ро-

Промисловець—промисленник.

Розвій—розвитіє.

Рух—движеніє.

Свідомість—сознательность.

Свідомий—сознательный.

40. Спочуття—сочувствіє.

Торкатися—касаться.

Уряд—правительство.

Установчі Збори—Учред. Собрание.

ОГОЛОШЕННЯ.

ПРОДАЄТЬСЯ БАНДУРА

(22 струни; 8 басків)

Ціна 160 карбованьців

Троїцька 25, Янчук

На Соборній вул. проти аптеки Левен-

Кожний відділ нагнів багато питань, які буде обговорено на з'їзді між іншим намічено:

Довести до відомости президентів волосних управ про негайне збирання земських податків (налогів), звернути увагу на заходи відносно попередження різних епідемічних хвороб, респочати читання лекцій по селяському господарству та садівництву і т. п.

Окрім того зроблена постанова скликати на 10 травня Шкільний Комітет, який повинен обговорити справу про організацію курсів для учителів початкових шкіл. Запропоновано послати де кілька осіб, відомих своєю педагогічною працею, на лекторські курси, котрі утворюються Центральною Радою і відбудуться в різних хмістах України. Ці лектори будуть читати на учительських курсах лекції по Українознавству, а головним чином по навчанню української мови в початкових школах.

Пора братися за роботу.

Україно, венька наша,
Вставай підведи ся,
Сонце правда засіяло,
Вставай — подивися!

Прийшла пора — все те сталося
Що нам віщували,
Пора, брати, за роботу —
Години настали.

Гуртуйтеся, ладнайтеся
Всі до купи швидко; —
Бо де дружба, де є згода,
То там все йде мило.

Хто Україну щиро любить,
Той горить душою,
І всі сили і всі скарби
Відає з собою.

Україна — край наш милий,
Вона наша мати,
Беріте ся-ж, брати мої,
Ій допомагати!

Збори Вчительської Спільни ухвалили:
1) Відкриття з 14 травня н. с. курсів Української мови и курсів граматики
2) Послати представника в Київ на з'їзд. Всеукраїнської Учительської Спільни
3) Послати одного представника в Шкільну комісію Мійської Думи і одного в Шкільний комітет Повітового земства.
4) Зорганізувати комісію для перекладів з російської на українську мову.

Українізація пошти в Українській Народній Республіці.

У „Вістнику Ради Народніх Міністрів“ з дня 1 марта надруковано такий розпорядок міністра пошт і телеграфів:

Наказую всі написи в поштових, телеграфічних і телефонічних установах Української Народньої Республіки змінити на українські:

Почтова-телеграфно контора“.

Примання рекомендованих листів“, „Видавня грошових переводів“. Продаж поштових марок“, „Вхід“, „Вихід“.

„Прохання ставати в чергу“ й таке инше. Всі оголошення, писані російською мовою, мусять бути знищені, а ті які потрібні й надалі, мусять бути написані державною українською мовою.

Виконати се наказую в три дні по одержанню сього наказу за відповідальністю начальників установ і про виконання повідомити мене“.

Ціна корони і марни.

З Києва офіційно оновіщають такий курс німецьких грошей: австрійська корона обмінюється на наших $44\frac{1}{10}$ коп., германська марка—на $66\frac{2}{3}$ коп., Отож за 3 марки треба давати не більш. 2 крб., за 10 корон не більш. 4 крб. 45 коп.

Хоч і трудно заводити над після більшовіцької розрухи і занепаду дисципліни серед людей, які стоять навколо Коменданта, але, приймаючи на увагу необхідність авторитету для української демократичної влади, треба вжити всіх заходів, аби менш приходилось робочому люду гаяти часу для відшукування охотницької ружявці.

Словничок малозрозумілих слів.

1. Але—по. Безумовно—безумовно. Біжучі справи—текуція дбля. Вартість—цінність. Виняток—исключеніє. Випадок—случай. Взагалі—вообще. Влада—власть. Впливовий—вліятельный.
10. Врешті рещт—в концѣ концов. Дідич—помѣщик. Діяч—дѣятель. Жадна—ни одна. Завдяки—-благодаря. Загальний—общій, всеобщій. Залежність—зависимость. Засіб средство. Знаряддя -орудіє. Керування—управленіє.
20. Лише—только. Мешканець—житель. Мета—цѣль. Навіть—даже. Напрямок—направленіє. Нарешті—наконец. Одмова—отказ. Опинитися—очутитися. Осягнути—достигнуть. Площа—площадь.
30. Повітря—воздух. Позаяк—потому что. Помешкання—помѣщеніє. Посвідчення—удостовереніє. Представник—представитель.

(22' струни: 8 басків)

Ціна 160 карбованьців

Троїцька 25, Школу

На Соборній вул., проти аптеки Левенчука, відкритий український кіоск для продажу книжок і часописів. Від 6 год. веч. українську літературу також можна купувати у Народньому Домі, в читальні „Просвіти“.

Видання „Т-ВА ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ“

- підручники для гімназій і вищ. поч. шк.:
1) Рідні Колоски, чатанка. ч. 1. О. Сташенко ц. 2 р. 50 к.
2) Арихметика ч. 1 (цілі числа) В. Шарко ц. 1 р. 10 к.
3) Задачник арихметичний ч. 1. Н. Шульгина Ішук ц. 1 р. 50 к.
4) Дітські пісні, казки й загадки (перша книжка після бубваря) М. Лободовський. З малюнками П. Холодного ц. 1 р.
5) Другий Всеукраїнський Учительський З'їзд ц. 35 к.
6) Термінологія: арихметична ц. 15 к., граматична ц. 20 к., географічна ц. 15 к., геометрична ц. 25 к., алгебрична ц. 15 к.

Склад видань і книгарня „Т-ВА ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ“: КИЇВ, МИКОЛАЇВСЬКА № 3.

Тимчасова редакційна комісія

Р. Квітка
А. Павлюк
Г. Янчук.

Видає газету

Комітет українських організацій